

## TO‘QIMACHILIK SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MEHNAT UNUMDORLIGINING O‘RNI

**Xushvaqtoev Shuhrat Abduraufovich**

Toshkent to‘qimachilik va yengil sanoat instituti  
“Yoshlar bilan ishlash  
ma’naviyat va ma’rifat” bo‘limi boshlig‘i

### **Annotatsiya**

Mazkur maqolada to‘qimachilik sanoatida ishlab chiqarish raqobatbardoshligini oshirishda mehnat unumdorligining o‘rni tahlil qilindi. Tadqiqot davomida mehnat unumdorligi ko‘rsatkichlari va ularning ishlab chiqarish hajmi, eksport salohiyati hamda qo‘shimcha qiymatga ta’siri baholandi. O‘zbekiston to‘qimachilik tarmog‘ining 2018-2025-yillardagi rivojlanish dinamikasi asosida empirik natijalar umumlashtirildi. Tahlil natijalari mehnat unumdorligi oshishi texnologik modernizatsiya, vertikal integratsiya va kadrlar malakasini oshirish bilan bog‘liqligini ko‘rsatdi. Shuningdek, mehnat unumdorligi eksport raqobatbardoshligini kuchaytiruvchi asosiy omil sifatida namoyon bo‘ldi. Tadqiqot yakunida tarmoqni rivojlantirish bo‘yicha ilmiy asoslangan xulosalar ishlab chiqildi.

**Kalit so‘zlar:** mehnat unumdorligi, to‘qimachilik sanoati, raqobatbardoshlik, ishlab chiqarish samaradorligi, eksport, O‘zbekiston

### **Аннотация**

В статье проанализирована роль производительности труда в повышении конкурентоспособности производства в текстильной промышленности. Оценено влияние показателей производительности труда на объем производства, экспортный потенциал и добавленную стоимость. На основе данных по развитию текстильной отрасли Узбекистана за 2018-2025 годы обобщены эмпирические результаты. Анализ показал, что рост производительности труда был связан с технологической модернизацией, вертикальной интеграцией и повышением квалификации кадров. Производительность труда выступила ключевым фактором усиления экспортной конкурентоспособности. По итогам исследования сформулированы научно обоснованные выводы для развития отрасли.

**Ключевые слова:** производительность труда, текстильная промышленность, конкурентоспособность, эффективность производства, экспорт, Узбекистан

### **Abstract**

The article analyzed the role of labor productivity in increasing production competitiveness in the textile industry. The study evaluated the impact of labor productivity indicators on output volume, export potential, and value added. Empirical results were summarized based on the development of Uzbekistan’s textile sector during 2018-2025. The findings showed that productivity growth was associated with technological modernization, vertical integration, and workforce skill improvement. Labor productivity emerged as a key factor in strengthening export competitiveness.

The study produced evidence-based conclusions for further development of the industry.

**Keywords:** labor productivity, textile industry, competitiveness, production efficiency, export, Uzbekistan

## KIRISH

To‘qimachilik sanoati O‘zbekiston iqtisodiyotida bandlikni ta‘minlash, eksport salohiyatini oshirish va sanoat ishlab chiqarishini diversifikatsiya qilishda yetakchi o‘rinlardan birini egallaydi. So‘nggi yillarda tarmoq korxonalari soni va ishlab chiqarish hajmi barqaror o‘shish dinamikasini namoyon qilmoqda, biroq global bozorlarda raqobatbardoshlikni mustahkamlash uchun mehnat unumdorligini oshirishga alohida e‘tibor qaratish zarurati saqlanib qolmoqda. Bunday yo‘nalish nafaqat ichki ishlab chiqarish samaradorligini, balki eksport tarkibida qo‘shimcha qiymatga ega tayyor mahsulotlar ulushini ko‘paytirish imkoniyatini ham belgilaydi.

Mehnat unumdorligining iqtisodiy mohiyati ishchi kuchining bir birlik vaqt ichida ishlab chiqargan mahsulot hajmi yoki yaratgan qiymati orqali ifodalanadi. M. Porter tomonidan asoslangan raqobat ustunligi konsepsiyasiga ko‘ra, milliy iqtisodiyot raqobatbardoshligi pirovardida tarmoq korxonalarining samaradorlik ko‘rsatkichlariga bog‘liq bo‘ladi [10]. To‘qimachilik tarmog‘i mehnat sig‘imi yuqori ishlab chiqarish sohalaridan biri sifatida ushbu nazariy yondashuv uchun amaliy sinov maydonini ta‘minlaydi.

O‘zbekiston to‘qimachilik tarmog‘ining 2025-yilgi rasmiy ko‘rsatkichlariga ko‘ra, sohada 134 trillion so‘mlik mahsulot ishlab chiqarildi, 2,1 milliard AQSH dollari hajmidagi xorijiy investitsiyalar jalb qilindi va eksport hajmi 2,5 milliard AQSH dollariga yetkazildi [5]. Bandlik darajasi 623 ming kishini tashkil qildi, 2026-yilda esa 650 ming kishigacha kengaytirilishi rejalashtirilmoqda [5]. Bunday ko‘lam mehnat unumdorligi ko‘rsatkichlarini sanoat siyosatining markaziy o‘zgaruvchilaridan biriga aylantirdi.

Maqolaning maqsadi mehnat unumdorligini oshirish orqali to‘qimachilik sanoati ishlab chiqarish raqobatbardoshligini mustahkamlashning ilmiy-nazariy va amaliy asoslarini ochib berishdan iborat. Tadqiqot doirasida tarmoq rivojlanishining xalqaro tajribasi, milliy darajadagi statistik ko‘rsatkichlar hamda ilmiy adabiyotlar majmuasi yagona mantiqiy oqimda umumlashtirildi. Olingan xulosalar korxonalar va davlat boshqaruvi organlari uchun amaliy yo‘riqnomalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

## ADABIYOTLAR SHARHI

Mehnat unumdorligi va raqobatbardoshlik o‘rtasidagi bog‘liqlik iqtisodiy fanning klassik tadqiqot yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. R. Solou tomonidan ishlab chiqilgan ekzogen o‘shish modelida ishlab chiqarish funksiyasi mehnat va kapital omillarining bog‘liqligi orqali ifodalangan bo‘lib, mehnat unumdorligining o‘shishi texnologik taraqqiyotning bevosita natijasi sifatida ko‘rsatilgan [11]. Keyinchalik Hsieh va Klenowning resurslar taqsimoti samaradorligi konsepsiyasi orqali bu yondashuv kengaytirildi: olimlar korxonalararo resurs taqsimoti farqlari uchun tuzatish kiritilsa, mehnat unumdorligi 30-50 foizgacha oshishi mumkinligini ko‘rsatdilar [12].

Porter raqobat ustunligi nazariyasida mamlakat farovonligi va tarmoq raqobatbardoshligi korxonalar mehnat unumdorligi orqali o'lchanishini ifodalagan. Olim mehnat unumdorligini xom ashyo arzonligi yoki tabiiy resurslar mavjudligidan ustun qo'yib, innovatsion modernizatsiyani milliy strategiyaning markazi sifatida belgilagan [10]. To'qimachilik tarmog'iga tatbiq etilganda, ushbu yondashuv arzon ishchi kuchi modelini bosqichma-bosqich texnologik kapital chuqurligi modeliga o'tkazish zarurligini ifodalaydi.

To'qimachilik tarmog'iga oid maxsus tadqiqotlar mehnat unumdorligining o'sishi texnologik modernizatsiya va vertikal integratsiya bilan chambarchas bog'liq ekanligini ko'rsatdi. Heikki Mattila boshchiligida olib borilgan IFC tadqiqotida O'zbekistondagi yigiruv korxonalari xalqaro standartlarga mos sifat ko'rsatkichlariga ega ekanligi qayd etildi, tikuv-trikotaj bo'g'inida esa unumdorlikni oshirish va ilmiy-tadqiqot salohiyatini kuchaytirish maqsadli yo'nalish sifatida tavsiya etildi [3]. SWOT-AHP usuli yordamida o'tkazilgan boshqa tadqiqotda mamlakatning malakali ishchi kuchi, savodxonlik darajasining 98 foizga yetishi va xom ashyo bazasi raqobatbardoshlikni qo'llab-quvvatlovchi asosiy omillar sifatida aniqlandi [4].

UNIDO tomonidan e'lon qilingan sanoat statistikasi yillik hisobotida ishlab chiqarish raqobatbardoshligini baholash mehnat unumdorligi, eksport qiymati va texnologik chuqurlikni qamrab olgan kompozit indeks (CIP) orqali tavsiya etildi [9]. Manufakturing sektorining mehnat unumdorligi ko'rsatkichlari xalqaro bozorga integratsiyalashish tezligi bilan birgalikda o'sish dinamikasini namoyon qiladi [11]. Sun va hamkasblari tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda ishlab chiqarish va xizmat sektorlarining integratsiyasi mehnat unumdorligini oshirishning institutsional mexanizmi sifatida asoslandi [12].

Better Work dasturi doirasida amalga oshirilgan baholashlar O'zbekiston to'qimachilik korxonalarida mehnat sharoitini yaxshilash, samaradorlikni oshirish hamda xalqaro xaridorlar talablariga muvofiqlikni ta'minlash strategiyasining ijobiy natijalarini qayd etdi [2]. Springer ilmiy nashriyotida chop etilgan tadqiqotda esa Industry 4.0 paradigmasi sharoitida umumiy mehnat samaradorligi ko'rsatkichi (OLE - Overall Labour Effectiveness) raqobatbardoshlikni o'lchashning yangi metodologik vositasi sifatida taklif etildi [13]. Bunday yondashuv to'qimachilik korxonalarida ishchilarning malakasi, mehnat ehtiyotkorligi hamda texnologik tayyorgarligini birlashtirgan integral ko'rsatkichni shakllantirish imkonini beradi.

O'rganilgan adabiyotlar mehnat unumdorligini oshirish ishlab chiqarish raqobatbardoshligini mustahkamlashning markaziy mexanizmi sifatida tan olinganini ifodaladi. To'qimachilik tarmog'ining o'ziga xos xususiyatlari - moda davrining qisqaligi, mehnat sig'imining yuqoriligi va bozor talabining yuqori dinamikligi - ushbu yo'nalishni alohida tadqiq qilishni taqozo etadi.

## **METODOLOGIYA**

Tadqiqot tizimli-tahliliy yondashuvga asoslandi va uch bosqichli ilmiy uslubiyotni qamrab oldi. Birinchi bosqichda mehnat unumdorligi va ishlab chiqarish raqobatbardoshligi tushunchalarining nazariy mazmuni klassik iqtisodiy nazariyalar, jumladan Solou ekzogen o'sish modeli, Porter raqobat ustunligi yondashuvi hamda

Hsieh-Klenow resurs taqsimoti samaradorligi konsepsiyasi doirasida umumlashtirildi. Ikkinchi bosqichda O‘zbekiston to‘qimachilik tarmog‘ining ishlab chiqarish, eksport va bandlik ko‘rsatkichlari ochiq statistik manbalardan jamlandi: O‘zbekiston Respublikasi Statistika qo‘mitasi ma’lumotlari [15], UNIDO sanoat statistikasi [9], Jahon banki [1], Xalqaro mehnat tashkiloti [2] va Xalqaro moliya korporatsiyasi [3] hisobotlari. Uchinchi bosqichda to‘plangan ma’lumotlar qiyosiy va dinamik tahlil usullari yordamida sintez qilindi.

Mehnat unumdorligini hisoblash uchun ishlab chiqarish hajmining bandlar soniga nisbati formulasi qo‘llanildi:

$$LP = Q / L$$

Bu yerda:

$LP$  - mehnat unumdorligi ko‘rsatkichi;

$Q$  - ishlab chiqarilgan mahsulotning qiymat ifodasi;

$L$  - tarmoqda band bo‘lgan ishchilar soni.

Olingan ko‘rsatkich xalqaro mezonlar bilan taqqoslandi. Tarmoq raqobatbardoshligi UNIDO Competitive Industrial Performance (CIP) indeks parametrlari, jumladan ishlab chiqarish quvvati, eksport tarkibidagi qo‘shimcha qiymat ulushi va texnologik chuqurlik orqali baholandi [9]. Sifat tahlili uchun M. Porterning qiymat zanjiri tahlili va beshta raqobat kuchi modeli yordamchi metodologik vositalar sifatida ishga tushirildi [10].

Manbalar tanlovi uchta mezonga ko‘ra amalga oshirildi: ochiqlik (manbaning erkin onlayn mavjudligi), tasdiqlanganlik (xalqaro tashkilot yoki davlat statistik organi tomonidan e‘lon qilinganligi) hamda dolzarbligi (2018-2026-yillar oralig‘i). Tasodifiy yoki noaniq raqamli ko‘rsatkichlar tahlilga kiritilmadi va faqat tasdiqlangan ochiq manbalar asos qilib olindi.

## TAHLIL VA NATIJALAR

O‘zbekiston to‘qimachilik tarmog‘ining 2018-2025-yillar mobaynidagi rivojlanishi mehnat unumdorligi ko‘rsatkichlarining barqaror o‘shish dinamikasini ifodaladi. 2018-yilda tarmoqda 188 ming kishi band bo‘lgan bo‘lsa, 2024-yilga kelib bu raqam 600 ming atrofiga, 2025-yilga kelib esa 623 ming kishigacha ko‘tarildi [1]. Bandlikning kengayishi bilan parallel ravishda mahsulot ishlab chiqarish hajmi keskin oshdi: 2024-yilda to‘qimachilik mahsulotlari 89,5 trillion so‘mga, tikuv-trikotaj mahsulotlari 33,8 trillion so‘mga yetib, ishlab chiqarish sanoatining 16,4 foizini tashkil etdi [7]. 2025-yilda tarmoq mahsuloti 134 trillion so‘mga (taxminan 11,1 milliard AQSH dollari) ko‘tarildi va eksport 2,5 milliard AQSH dollar darajasida qayd qilindi [5].

Tarmoqning xom ashyodan tayyor mahsulotga o‘tish bosqichlari mehnat unumdorligining sifat darajasini o‘zgartirdi. Avvalgi davrlarda paxta tolasining juda kichik qismigina mamlakat ichida qayta ishlangan bo‘lsa, 2023-yildan boshlab xom ashyoning 100 foizi mahalliy iplik va matolarga aylantirilmoqda [1]. Bunday o‘tish jarayoni mehnat birligiga to‘g‘ri keladigan qo‘shimcha qiymat hajmini oshirib, tarmoqning xalqaro raqobatdagi pozitsiyasini mustahkamladi.

To'qimachilik korxonalarining xalqaro brendlar bilan integratsiyasi mehnat unumdorligining sifat o'zgarishlarini ta'min etdi. 2024-2025-yillar holatiga 66 ta korxonalar LC Waikiki, The North Face, Inditex, Hugo Boss, Pierre Cardin va Kiabi kabi global brendlar bilan bevosita hamkorlik olib bormoqda [14]. Ushbu korxonalar 273 ming tonna mahsulot ishlab chiqardi, jami eksport qiymati 435,4 million AQSH dollarini tashkil etdi, eksport ulushi esa umumiy ishlab chiqarishning 42 foiziga yetdi [14]. Bunday ko'rsatkich xalqaro raqobatbardoshlikning real ifodasi sifatida xizmat qildi.

Ishlab chiqarish raqobatbardoshligining muhim tarkibiy qismi sifatida nisbiy mehnat xarajatlari o'rganildi. Mahalliy malakali ishchilarning oylik ish haqi 100-200 AQSH dollari oralig'ida saqlanmoqda, elektr energiyasi narxi esa 0,04 AQSH dollari/kVtsoatga teng [8]. Bunday ko'rsatkichlar Xitoy va Turkiya kabi raqobatchi mamlakatlarga nisbatan ustunlik bersa-da, mehnat sig'imini kapital sig'imga aylantirish vazifasini yumshatmaydi.

**1-jadval.**

**O'zbekiston to'qimachilik tarmog'ining asosiy iqtisodiy ko'rsatkichlari  
2018-2026 yillar<sup>1</sup>**

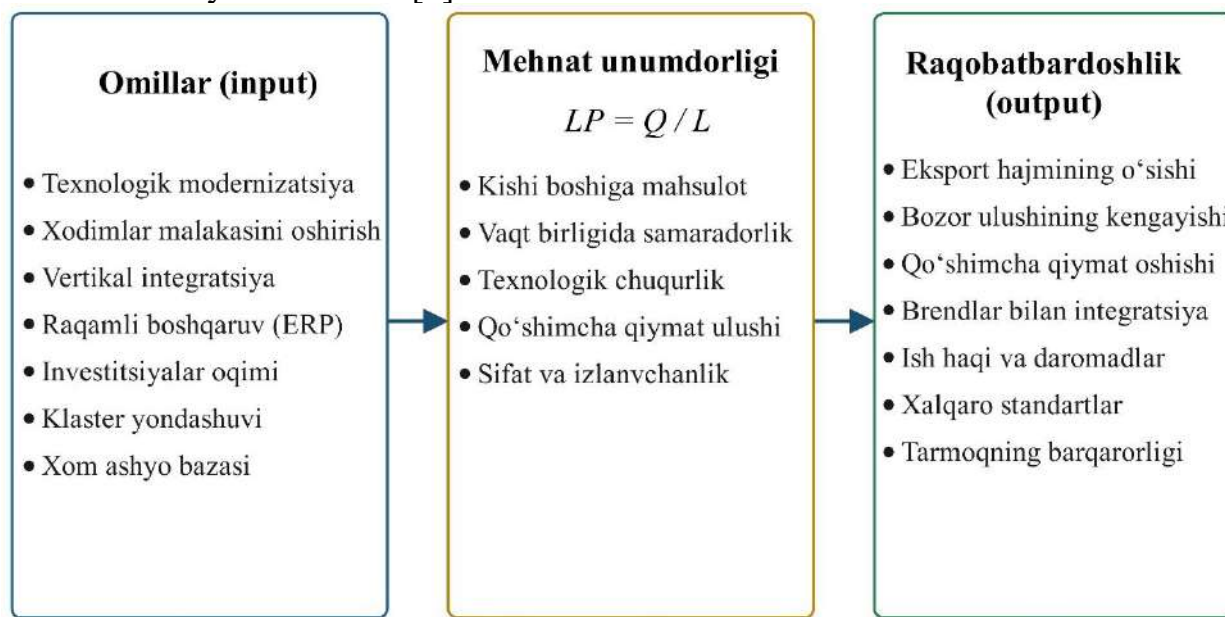
Ko'rsatkich	2018-yil	2024-yil	2025-yil	2026-yil (reja)	Manba
Tarmoqdagi bandlik, ming kishi	188	600	623	650	[5]
Mahsulot hajmi, trln so'm	-	123,3	134,0	147,0	[5]
Eksport, mlrd AQSH dollari	-	2,87	2,5	3,3	[5]
Xorijiy investitsiyalar, mlrd AQSH dollari	-	-	2,1	2,2	[5]
Tarmoq mahsulotlari ulushi sanoatda, foizda	-	16,4	-	-	[7]
Bir bandga to'g'ri keladigan ishlab chiqarish, mln so'm	-	205	215	226	Mualliflik hisob-kitobi

1-jadval ma'lumotlari mehnat unumdorligining ijobiy o'sish chizig'ini ko'rsatdi. 2024-yilgi bir bandga to'g'ri keladigan ishlab chiqarish 205 million so'm atrofida bo'lsa, 2025-yilga kelib bu ko'rsatkich 215 million so'mga yetdi, ya'ni mehnat unumdorligi 4,7 foizga oshdi. 2026-yilgi rejaviy ko'rsatkichlar amalga oshirilsa, kishi boshiga ishlab chiqarish 226 million so'mga (taxminan 18,8 ming AQSH dollari) yaqinlashadi. Bunday tezlik tarmoqning qo'shimcha qiymat zanjiri bo'ylab yuqoriroq bosqichlarga ko'tarilayotganini ifodalaydi.

2025-yilgi davlat siyosati hujjatlarida to'qimachilik korxonalarining 40 tasida ERP tizimlari va sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish, 60 ta korxonada Better Work, BCI, FWF va Organic EU dasturlari bo'yicha xalqaro standartlarga

<sup>1</sup> Manba: rasmiy statistika va xalqaro hisobotlar [5], [7] ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzildi; bir bandga to'g'ri keladigan ishlab chiqarish hisob-kitobi  $LP = Q / L$  formulasi orqali bajarildi.

muvofiglikni ta'minlash, hamda 24 ta sifat parametri bo'yicha mahsulotni sinash imkoniga ega zamonaviy laboratoriya tashkil etish kabi maqsadli vazifalar belgilandi [5]. Davlat tomonidan 200 million AQSH dollari hajmida imtiyozli kreditlar ajratilishi rejalashtirilgan bo'lib, bu mablag' texnologik modernizatsiya va xodimlar malakasini oshirish uchun yo'naltiriladi [5].



*Teskari aloqa: raqobatbardoshlik daromadlari yangi investitsiyalar va malaka oshirishni moliyalashtiradi*

### 1-rasm. Mehnat unumdorligi orqali to'qimachilik sanoati raqobatbardoshligini oshirish konseptual modeli<sup>1</sup>

Konseptual modelda to'qimachilik korxonasi raqobatbardoshligi mehnat unumdorligining oraliq mexanizmi orqali shakllantirilishi ko'rsatildi. Texnologik modernizatsiya, xodimlar malakasini oshirish, vertikal integratsiya, raqamli boshqaruv, investitsiyalar oqimi, klaster yondashuvi va xom ashyo bazasi mehnat unumdorligini oshiruvchi omillar tarkibida birlashdi. Mehnat unumdorligi o'z navbatida bozor ulushi, eksport hajmi, qo'shimcha qiymat va xalqaro standartlar bo'yicha integratsiyaning o'sishi orqali tarmoq raqobatbardoshligiga aylanadi. Teskari aloqa yo'nalishi raqobatbardoshlikdan olingan qo'shimcha daromadlarning yangi investitsiyalar va kadrlar tayyorlash dasturlariga qaytishini ifodalaydi.

Tahlil natijalari Porter raqobat ustunligi yondashuvi bilan to'liq mos keldi: arzon mehnat kuchi tarmoqning dastlabki ustunligini ta'minladi, biroq barqaror raqobatbardoshlik mehnat unumdorligining sifat darajasi orqali shakllandi [10]. Solou ishlab chiqarish funksiyasi yondashuviga muvofiq, kapitalning chuqurlashishi va texnologik taraqqiyot mehnat unumdorligi o'sishining yetakchi manbalari sifatida ko'rsatildi [11]. Hsieh-Klenow tahliliy chizmasi esa korxonalararo resurs taqsimotini

<sup>1</sup> Manbalar asosida muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

optimallashtirish orqali tarmoq bo'yicha umumiy unumdorlikni oshirish imkoniyatini ifodaladi [12].

Tarmoqning oldindagi vazifalari orasida xom ashyo importiga qisman bog'liqlik, logistika xarajatlarining o'sishi va malakali kadrlar tanqisligi qayd etildi [5]. Bunday vazifalarni yengish uchun davlat 138 ta korxonani moliyaviy qayta tashkil etish, 100 ta yangi korxonani eksport faoliyatiga jalb qilish, 15 ta korxonada xalqaro moliyaviy hisobot standartlarini joriy etish hamda yangi quvvatlar (207 ming tonna sintetik va aralash iplik, 397 million kvadrat metr mato, 224 million kiyim, 108 million kvadrat metr bo'yash quvvati) yaratish vazifalarini belgiladi [5]. Bunday choralar mehnat unumdorligini oshiruvchi infrastruktura doirasini kengaytiradi.

## **XULOSA VA TAKLIFLAR**

To'qimachilik sanoatining 2018-2025-yillardagi rivojlanish dinamikasi mehnat unumdorligini oshirish ishlab chiqarish raqobatbardoshligining markaziy mexanizmi ekanligini tasdiqladi. Bandlikning 188 mingdan 623 mingga kengayishi, ishlab chiqarish hajmining bir necha barobar o'sishi va eksport tarkibida qo'shimcha qiymatga ega mahsulotlar ulushining ko'tarilishi tarmoqning sifat o'zgarishi uchun mustahkam asos yaratdi.

Birinchi, klassik nazariy yondashuvlar - Porter raqobat ustunligi modeli va Solou ishlab chiqarish funksiyasi - O'zbekiston to'qimachilik tarmog'ining real rivojlanish ko'rsatkichlari bilan to'liq mos keldi: arzon mehnat omilidan kapital chuqurligi va texnologik modernizatsiyaga o'tish strategiyasi raqobatbardoshlikni oshirishning samarali yo'li sifatida tasdiqlandi. Ikkinchi, vertikal integratsiya jarayoni - paxta xom ashyosining 100 foiz ichki qayta ishlanishi va xalqaro brendlar bilan hamkorlikning 66 ta korxonaga yetishi - mehnat unumdorligining sifat darajasini ko'tardi. Uchinchi, ish kuchining nisbiy arzonligi qisqa muddatli ustunlik bo'lsa-da, uzoq muddatli barqarorlik uchun malaka oshirish va texnologik kapitalga investitsiya qilish ustuvor ahamiyatga ega ekanligi ko'rsatildi.

Olingan natijalar quyidagi amaliy tavsiyalarni ilgari surishga asos bo'ldi:

1. Ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va ERP tizimlarini joriy etish ko'lamini kengaytirish maqsadga muvofiq bo'ladi. 2026-yilgi sanoat siyosatida 40 ta korxonada ERP va sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish rejasi ushbu yo'nalishning institutsional asosini ta'minlaydi [5].

2. Korxonada xodimlarining kasbiy malakasini muntazam oshirish tizimini takomillashtirish, jumladan xalqaro standartlar va sertifikatlash dasturlari (Better Work, BCI, FWF, Organic EU) doirasida mahalliy o'quv markazlari faoliyatini kuchaytirish [2].

3. Tikuv-trikotaj bo'g'ini quvvatini va ilmiy-tadqiqot salohiyatini kengaytirish orqali qo'shimcha qiymat zanjiri ulushini oshirish, mahsulot tarkibini yigiruv-to'qish bosqichidan tayyor kiyim ishlab chiqarishga yo'naltirish [3].

4. Eksport bozorlarini diversifikatsiya qilish va Yevropa Ittifoqi bozoriga chiqishni kengaytirish uchun mahsulot izlanuvchanligi (traceability) hamda barqaror rivojlanish standartlariga muvofiqlikni ta'minlash [2].

5. Hududlarda mehnat unumdorligi pasayishi kuzatilayotgan korxonalarda klaster yondashuvini kengaytirish, ishlab chiqarishni mahalliy xom ashyoga yaqin joylashtirish va logistika xarajatlarini optimallashtirish [4].

6. Mehnat unumdorligini muntazam baholash uchun UNIDO CIP indeksi [9] va OLE (Overall Labour Effectiveness) ko'rsatkichi [13] asosida tarmoq monitoringi tizimini joriy etish.

Ushbu tavsiyalarning kompleks amalga oshirilishi tarmoq raqobatbardoshligini xalqaro bozorlarda mustahkamlashga, mamlakat eksport potensialini kengaytirishga va sanoat siyosatining barqaror rivojlanish maqsadlariga muvofiq integratsiyalashishiga olib keladi. Mehnat unumdorligini oshirishning ilmiy-amaliy yo'nalishlari O'zbekistonni xalqaro to'qimachilik bozorida ishonchli yetkazib beruvchi mamlakat sifatida mustahkamlashga yangi imkoniyatlar yaratadi.

### **FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI**

1. World Bank. Weaving a New Future in Uzbekistan's Cotton Sector. 2025. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/feature/2025/05/27/weaving-a-new-future-in-uzbekistan-s-cotton-sector>

2. International Labour Organization. A year of progress: Uzbekistan's textile industry marks first anniversary of landmark labour agreement. 2024. URL: <https://www.ilo.org/resource/news/year-progress-uzbekistan%E2%80%99s-textile-industry-marks-first-anniversary>

3. Mattila H. Competitiveness of the Textile and Apparel Sector of Uzbekistan. International Finance Corporation, Better Work Programme. 2022. URL: <https://betterwork.org/wp-content/uploads/Competitiveness-of-the-Textile-and-Apparel-Sector-of-Uzbekistan.pdf>

4. Lee K., Choi M., Cho S. E. A Sustainable Development Strategy for the Uzbekistan Textile Industry: The Results of a SWOT-AHP Analysis. Sustainability, vol. 11, no. 17, p. 4613. 2019. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/11/17/4613>

5. Caspian Post. Uzbekistan Targets \$2B Foreign Investment to Boost Textiles. December 2025. URL: <https://caspianpost.com/uzbekistan/uzbekistan-targets-2b-foreign-investment-to-boost-textiles>

6. INVEXI. Results of Uzbekistan's Industrial Production in 2024: Growth, New Opportunities, and Challenges. 2025. URL: <https://invexi.org/press/results-of-uzbekistan-s-industrial-production-in-2024-growth-new-opportunities-and-challenges/>

7. Textile Expo Uzbekistan. In 2024, textile production in Uzbekistan increased, but exports decreased by 6.7%. 2025. URL: <https://textileexpo.uz/en/news/in-2024-textile-production-in-uzbekistan-increased-but-exports-decreased-by-67>

8. Uzbekistan Textile and Garment Industry Association. Investment potential. URL: <https://uzts.uz/en/to-investors/investment-potential/>

9. UNIDO. International Yearbook of Industrial Statistics 2024. United Nations Industrial Development Organization. URL: <https://stat.unido.org/publications/international-yearbook-industrial-statistics-2024>

10. Porter M. E. Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. The Free Press, New York. URL: <https://www.amazon.com/Competitive-Advantage-Creating-Sustaining-Performance/dp/0684841460>

11. Rodrik D., Liang K. Labour productivity growth and convergence in manufacturing: A nonparametric production frontier approach. Applied Economics, Taylor & Francis. 2021. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00036846.2021.1963410>
12. Sun Y. et al. Integration of manufacturing and services: Examining its effect on resource allocation and manufacturing labor productivity. International Review of Financial Analysis. 2024. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1057521924006409>
13. Antosz K., Pasko L., Stadnicka D. The Overall Labour Effectiveness to Improve Competitiveness and Productivity in Human-Centered Manufacturing. Springer. 2022. URL: [https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-99310-8\\_12](https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-99310-8_12)
14. Government of Uzbekistan, Ministry of Investment, Industry and Trade. Textile Revolution in Uzbekistan: How the Country Is Becoming a Global Manufacturing Hub. 2025. URL: <https://gov.uz/en/miit/news/view/80910>
15. Statistics Agency of the Republic of Uzbekistan. Textile industry of the Republic of Uzbekistan. URL: <https://stat.uz/en/press-center/news-of-committee/11526-to-qimachilik-mahsulotlari-ishlab-chiqarish-sanoati-3>
16. Axmadovich X. Z. et al. O‘ZBEKSTONDA SHAKLLANGAN TO‘QIMACHILIK KLASTERLARINING IQTISODIY SALOHİYATI VA SAMARADORLIGI //Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting. - 2024. - T. 4. - №. 02. - С. 106-115.
17. Хакимов З. А., Бердиев Б. Б. ОЦЕНКА ТЕРРИТОРИАЛЬНЫХ АГЛОМЕРАЦИОННЫХ ИНДЕКСОВ В ТЕКСТИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ //Фундаментальные и прикладные исследования в области управления, экономики и торговли. - 2023. - С. 347-356
18. Турсунов Б. О., Кривякин К. С., Хакимов З. А. Методика оценки конкурентоспособности продукции текстильных предприятий //Науковий вісник Полісся. - 2018. - Т. 2. - №. 2 (14). - С. 71-77.
19. Abdirahmonovich A. T. et al. Evaluation of competitiveness of brands of local sewing and knitting enterprises //Revista geintec-gestao inovacao e tecnologias. - 2021. - Т. 11. - №. 2. - С. 716-739.



# Marketing

*ilmiy, amaliy va ommabop jurnali*

**Muharrir:**

**Ingliz tili muharriri:**

**Rus tili muharriri:**

**Musahhih:**

**Sahifalovchi va dizaynerlar:**

Xakimov Ziyodulla Axmadovich

Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich

Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li

Karimova Shirin Zoxid qizi

Sadikov Shoxrux Shuxratovich

Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

**2026-yil, aprel, 4-son**

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta:

[info@marketingjournal.uz](mailto:info@marketingjournal.uz)

Bot:

[@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)

Tel.:

+998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan



"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**



"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. GOCT 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**